

Beslutningsforslag nr. B 93. Fremsat den 20. januar 1987 af Rahbæk Møller (SF), Lilli Gyldenkilde (SF), Birthe Hansen (SF), Ole Henriksen (SF), Jes Lunde (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om et udviklingsprogram for folkelige eksperimenter med ny teknologi

Folketinget pålægger regeringen at fremlægge et udviklingsprogram for folkelige eksperimenter med ny teknologi. I den forbindelse skal regeringen:

1. afsætte 50 mill. kr. årligt på Teknologirådets budget til finansiering af programmet
- og
2. anmode videnskabsbutikken ved Danmarks Tekniske Højskole om at være formidler mellem Teknologistyrelsen og de grupper og organisationer, der søger midler i henhold til udviklingsprogrammet.

Bemærkninger til forslaget

Som det efterhånden fremgår af mange udredninger, importerer Danmark i stigende grad varer med et højt indhold af viden og eksporterer varer med et lavt indhold af viden. Denne skævhed i samhandelen med udlandet og derfor også i erhvervsstrukturen udgør en alvorlig trussel mod Danmarks velfærd. Advarslerne har da også medført en stigende politisk interesse for at højne det teknologiske niveau i erhvervslivet.

Det er imidlertid vigtigt at erkende, at vi ikke får en samfundsmæssig nyttig teknologiudvikling blot ved at importere teknologisk viden og ukritisk tage den i anvendelse. Tværtimod er det væsentligt, at teknologioverførsel og teknologiudviklingsprogrammer ledsages af behovsstyrede udviklingsprogrammer, således at det sikres, at de nye teknologiske metoder anvendes til kvalitative forbedringer af samfundet. Som eksempel på sådanne behovsstyrede udviklingsprogrammer kan nævnes forslagene om et miljøteknologisk udviklingsprogram og et ældre- og handicapteknologisk udviklingsprogram.

I denne proces er det vigtigt at inddrage befolkningen. Socialistisk Folkeparti har derfor også konsekvent arbejdet for øget information om teknologi og for en større indsats for teknologivurdering og har været en del af det flertal, der har gennemført vigtige tiltag på dette område.

Det er imidlertid også vigtigt at inddrage befolkningen mere aktivt ved at gøre det muligt for beboergrupper, græsrodsbevægelser og andre at eksperimentere med anvendelse af de nye teknologier. De projekter med anvendelse af ny informationsteknologi, der administreres af Administrationsdepartementet og det tværministerielle udvalg, viser, at der er betydelig interesse for sådanne forsøg. Det samme gør en række andre projekter, bl.a. databasen for vedvarende energi og planerne om en database for økologisk landbrug.

Det er ikke hensigten her at foretage en nøjere afgrænsning af de projekter, der vil kunne støttes under udviklingsprogrammet. Tværtimod er det

tanken, at det skal være ideer fra befolkningens side, der skal skabe indholdet i programmet.

Der lægges vægt på, at initiativet kommer fra beboergrupper, lønarbejdergrupper, græsrodsbevægelser og lign. Rent kommunale initiativer kan ikke finansieres under dette program, hvilket dog ikke er til hinder for, at kommuner inddrages i projekter, der udspringer af græsrodsinitiativer. Projekter, der alene har til formål at indføre ny teknologi i den offentlige sektor, kan ikke støttes under programmet.

De projekter, der støttes, bør have et i bred forstand erhvervsmæssigt sigte. Projekter, der direkte sigter mod udvikling af nye produkter eller produktionsmetoder eller projekter som de nævnte databaser, vil kunne støttes. Men også sociale og organisatoriske eksperimenter, der indebærer afprøvning af ny teknologi, bør kunne støttes bl.a. med henblik på at fremme udvikling af brugervenlig teknologi i fremstillingssektoren.

Der lægges vægt på, at de tilskudsmodtagende aktiviteter har karakter af projekt eller eksperiment, og at der sker en systematisk formidling af de indhøstede erfaringer. Programmidlerne bør således ikke anvendes som løbende driftstilskud til f.eks. folkeoplysning, åbne databaser eller videoværksteder. Ligeledes bør programmidlerne kun i begrænset omfang anvendes til replikation af projekter og eksperimenter. Tildeling af midler til replikationer bør kun kunne finde sted under hensyntagen til en geografisk spredning af aktiviteterne.

Programmidlerne disponeres i forbindelse med halv- eller helårlige ansøgningsfrister.

Der skal under programmet kunne søges om bevillinger til nødvendigt udstyr, køb af ekspertise og udviklingsarbejde fra de teknologiske institutter og lignende institutioner, ansættelse af personale, husleje m.v.

Ved udvælgelse af projekterne skal der tages hensyn til, at bevillingerne skal være store nok i såvel beløb som tid til, at de finansierede projekter har en rimelig chance for at blive fuldført med

succes eller for at blive økonomisk selv bærende, hvis det er perspektivet.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 1

Det er vanskeligt at skønne over behovet. Det foreslås at starte med 50 mill. kr. Hvis antallet og omfanget af egnede projekter begrundet et andet beløb, kan der tages hensyn hertil ved bevillingerne i senere år.

Ad 2

Teknologirådet og Teknologistyrelsen er opbygget til at samarbejde med erhvervsvirksomheder og med det teknologiske servicenet og er ikke umiddelbart egnet til at forhandle med græsrodsbevægelser. Det foreslås derfor at lade en organisation, der har til formål at formidle teknologisk viden til bredere kredse, om at indtræde som mellemlid. Videnskabsbutikken på Danmarks Tekniske Højskole har netop dette formål, og det ville være naturligt at anmode den om at påtage sig opgaven.